

Věra Ptáčková se sochou J. Koblasy „Pokus o úsměv“ na fotografii V. Adamczyka, 2015

Věra Kateřina Ptáčková (6. 11. 1933 – 14. 2. 2025)

Vzpomínkové kolokvium

Věra při nástupu do školy?,nedat.

Na památku svatého přijímání, 1942

„Mne vychovala Ostrava, tam jsem žila až do maturity. Jen mě nikdy nenapadlo, že mluvím ostravsky – asi bych to vehementně popřela. Nevím, kdy jsem ty zapeklité samohlásky začala prodlužovat, nikdo mě na to nikdy neupozornil, ale stalo se a já se zařadila mezi lepší lidi. Jak na mne působila Ostrava? Barevně, mám ráda šedivou a fialovou. A žlutou. Tatínek pracoval na dráze v depu a mezi těmi vlaky a kolejemi nám nabídli malou zahrádku. Moje matka měla pocit, že když už něco máme, je se o to třeba starat, jinak myslím, že nikdo z naší rodiny velký vztah k přírodě neměl. Ale starali jsme se, proto ty barvy: šedivá zeď za fialovými kosatci a žlutými narcisy. I když Ostrava byla celá šedivá, ba přímo černá, já jsem byla spokojená, neměla jsem námitky.“

(pokud není uvedeno jinak, citace jsou z rozhovoru V. Velemanové s V. Ptáčkovou: Život je důležitější než věda, Divadelní revue 23, 2012, č. 2, s. 111-124)

Maminka

„Prý zlobila, byla divoké dítě, a tak jí občas hrozili, že ji dají do sirotčince. Já, přecitlivělá různými lidskými právy, jsem se hrozila té strašné surovosti, ale ona řekla: víš, oni měli moc práce, neměli čas se se mnou párat. Po ní mám jakousi věcnost či rozumnost, doufám, aspoň bych mohla mít. Navíc ji do žádného sirotčince nedali, ale do klášterní školy, protože měla být nadaná. Absolvovala učitelský ústav a potom, ale to je jiný příběh, si namluvila tatínka, který mezitím v Brně vystudoval techniku.“

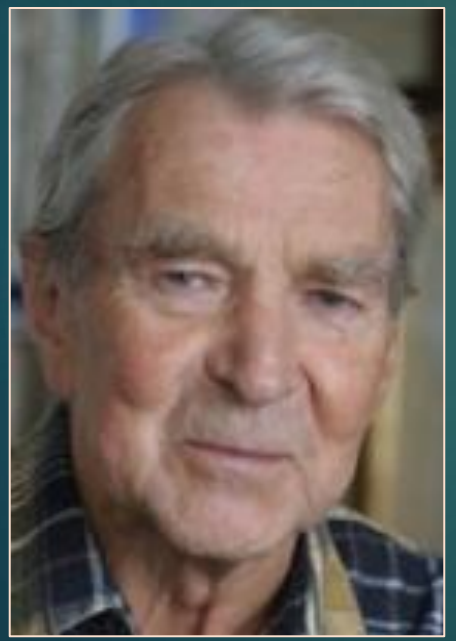

„Na tomtéž gymnáziu, ale o třídu výš, studoval také Vladimír Vašut, který se právě v Praze zapsal na dějiny umění. Začal se mnou kamarádit a nosit mi knížky – například mi donesl Anouilhovu Antigonu, tehdy čerstvou novinku a navíc hit. Líčil mi v naší ložnici (ložnici mých rodičů, jinde se netopilo) zážitky o dívkách, které na bílém polštáři černé vlasy rozpustily; to nebyl můj případ, nikdy jsem neměla ani jediný černý vlas. Tak jsem aspoň poslouchala, jak se v tom velkém městě žije, když má člověk černé vlasy a může je rozpustit. Přesto jsem si řekla, že to s těmi dějinami taky zkusím – vyrozuměla jsem, že jde o dějiny všech umění, tím lépe. Budu umět všecko. U přijímacích pohovorů jsem samozřejmě neuměla nic.“

Věra o Růženě Vackové:

„Ona mi laskavě odpovídala jako člověku, který čte a přemýšlí, jako partnerovi. Chovala se tak ostatně nejen ke mně, chovala se tak ke všem.“

„Slohu přikládala Růžena Vacková zásadní důležitost jako řádu, závaznému způsobu myšlení, danému úhlu pohledu. Myšlenkové a formální jednotě, jednotě životního i uměleckého postoje. Je z hlediska našich let jedna z posledních, která za tyto hodnoty ještě mohla bojovat: roztříštily se v posledních dekádách pod tolika nárazy individualismu, že ztratily aktuální význam.“

Století Růženy Vackové, Literární noviny 12, 2001, č. 17, s. 13

Ze svatby Věry s Jaromírem Ptáčkem, Praha 1957

„S mladým Divadelním ústavem jsem se účastnila prvního velkého scénografického boomu. Myslím, že se mu od té doby nic nevyrovnalo (možná, že už ani žádný jiný boom nebyl).“

Věra na schůzi divadelních fotografů, Olomouc, začátek 60. let

O Tadeuszi Kantorovi:

„Jsou divadla, která podávají svědectví o člověku, o době, o stavu naší planety. Jsou divadla skutků, divadla kontemplací, divadla mystérií. Kantorovo divadlo, vposledku Divadlo smrti, hledalo smysl lidského údělu.“

Divadlo života a smrti Tadeusze Kantora. Scéna 16, 1991, č. 2, s. 7

„Dr. Dietrich Mahlow, tehdy ředitel norimberské galerie, chtěl točit o Kantorovi, jehož si velmi vážil a pokládal ho za jednoho ze základních světových umělců své doby, film. V bývalé Jugoslávii na Bledu a vybral mého muže a mne, abychom se na něm podíleli. Hráli jsme Kantorovu adaptaci Witkacyho hry W małym dworku pod německým názvem Der Schrank, neboť to realizovala saarbrückenská televize.
Psal se rok 1969.
Ten film jsem viděla až v osmdesátých letech, kdy nám ho z Německa přivezl herec Jochen Senf, který v něm také hrál: jednoho z milenců Mrtvé matky. Jaromíra vybral Kantor pro hlavní roli Otce, já hrála Guvernantku, kterou ten Otec obtěžuje.“

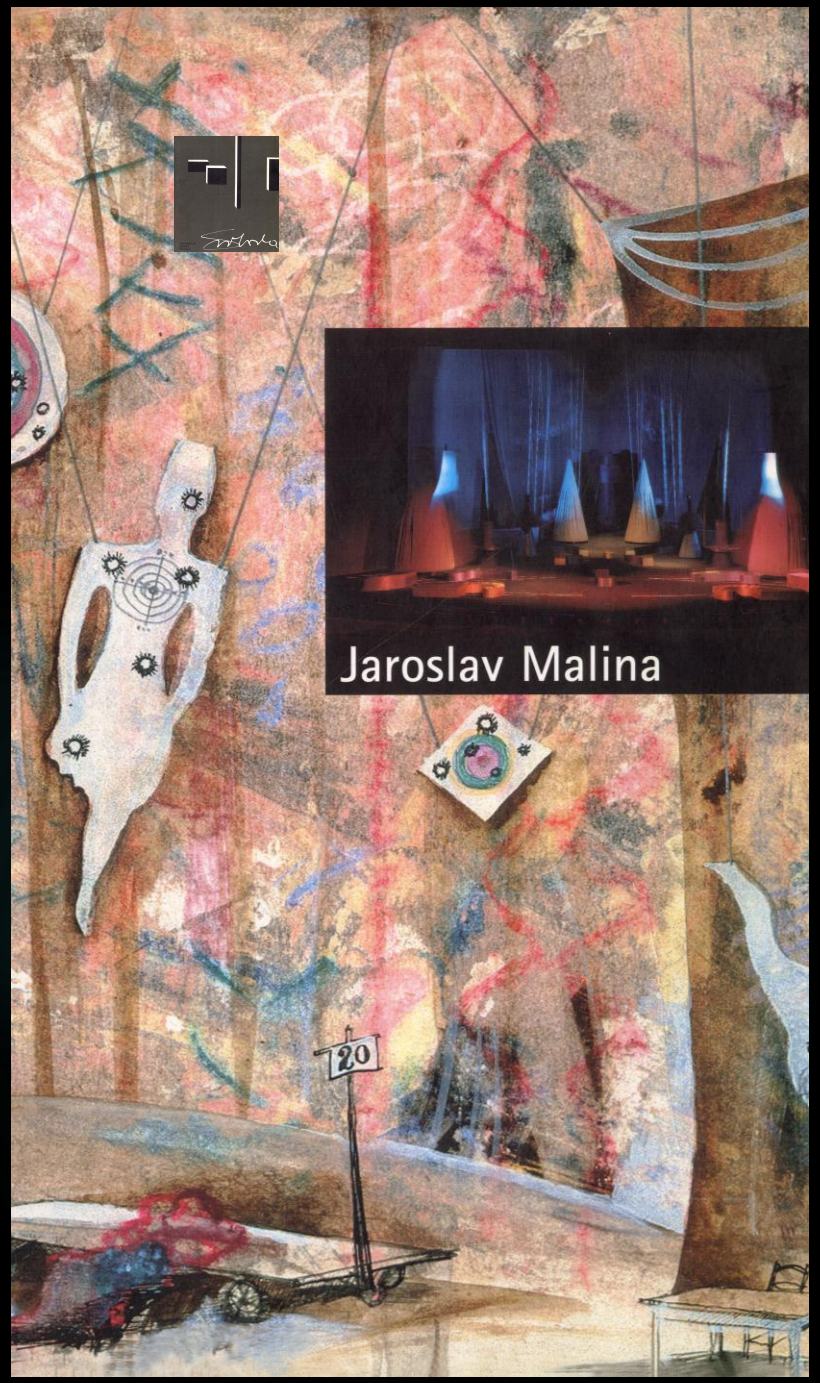
Jaroslav Malina
20

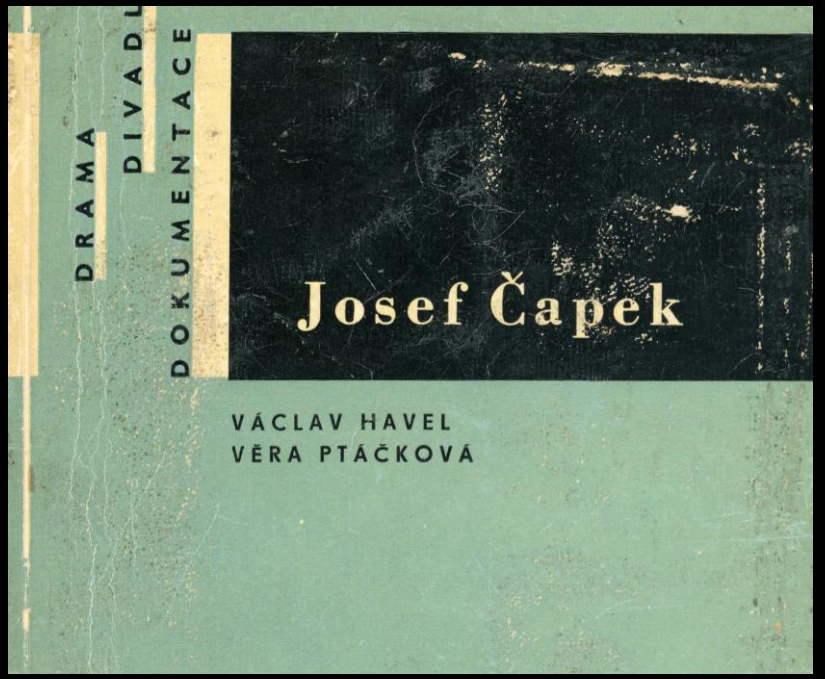
DRAMA
DIVADL
DOKUMENTACE
Josef Čapek
VÁCLAV HAVEL
VĚRA PTÁČKOVÁ

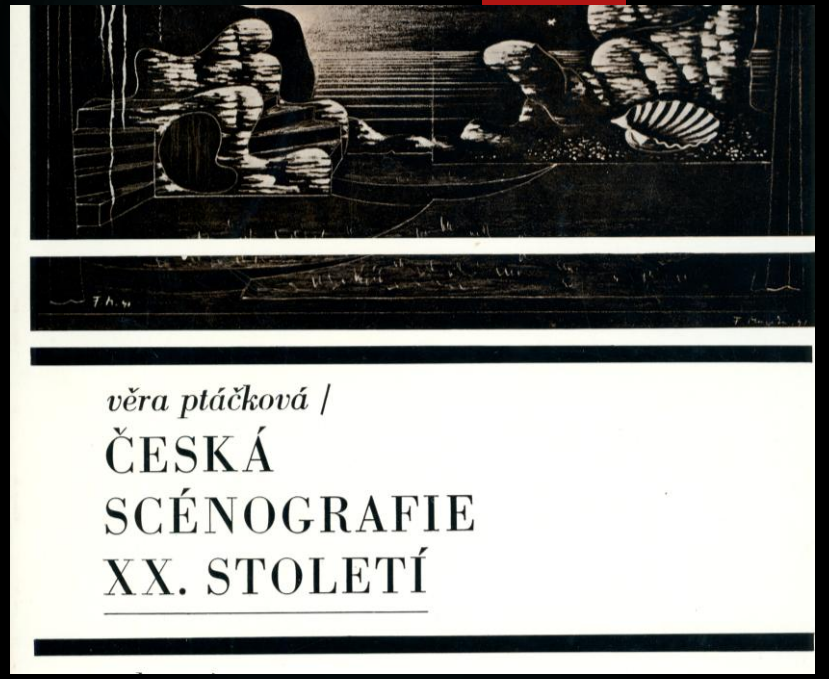
věra ptáčková /
ČESKÁ
SCÉNOGRAFIE
XX. STOLETÍ

ZRCADLO
SVĚTOVÉHO
DIVADLA
VĚRA PTÁČKOVÁ

VĚRA PTÁČKOVÁ
BARBORA PŘÍHODOVÁ
SIMONA RYBÁKOVÁ
ČESKÝ
DIVADELNÍ
KOSTÝM
CZECH
THEATRE

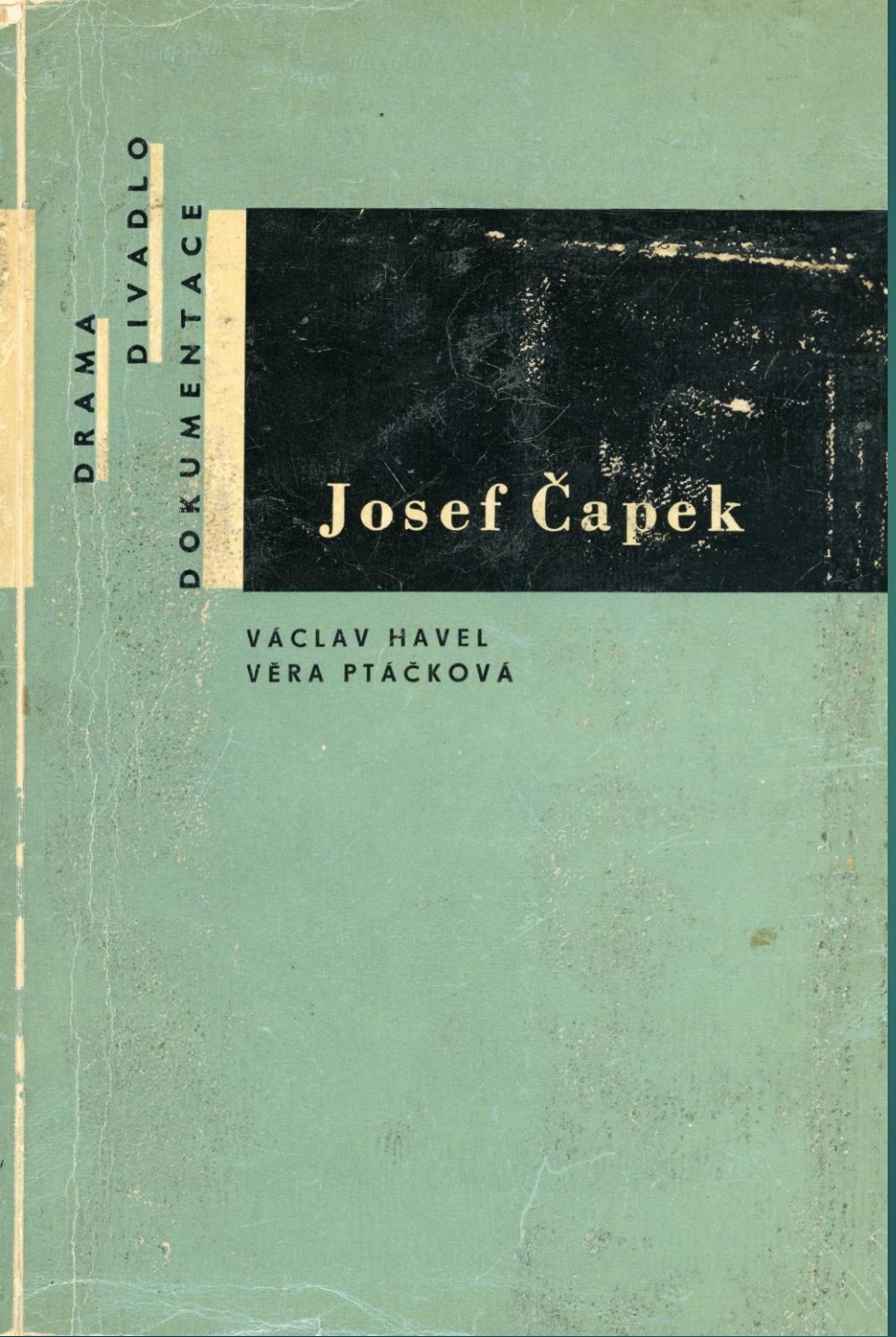

„Já – jako jednu z prvních větších zakázek (možná vůbec první) – jsem v roce 1962 psala studii o Josefu Čapkovi. A nepsalo se mi to dobře. Protože – řeknu takovou věc – uvědomuju si, že je to hloupé – nepoutal mě. Mě bavil Hofman, záhadný Feuerstein, mě bavily dramatičtější typy. Já jsem si s tím hlubokým a milým člověkem nevěděla rady. Napsala jsem to, jak nejlíp jsem to tehdy mohla napsat, snažila jsem se. Přesto mi ale nedal pokoj, pan Čapek, jako cosi, co jsem neuměla vyřešit, co zůstává. Ještě jednou jsem měla příležitost se nad ním zamyslet, a najednou se mi otevřel, spíš lidsky než umělecky, a to skrze básničky z koncentráku.“

DIVADLO
1960
4

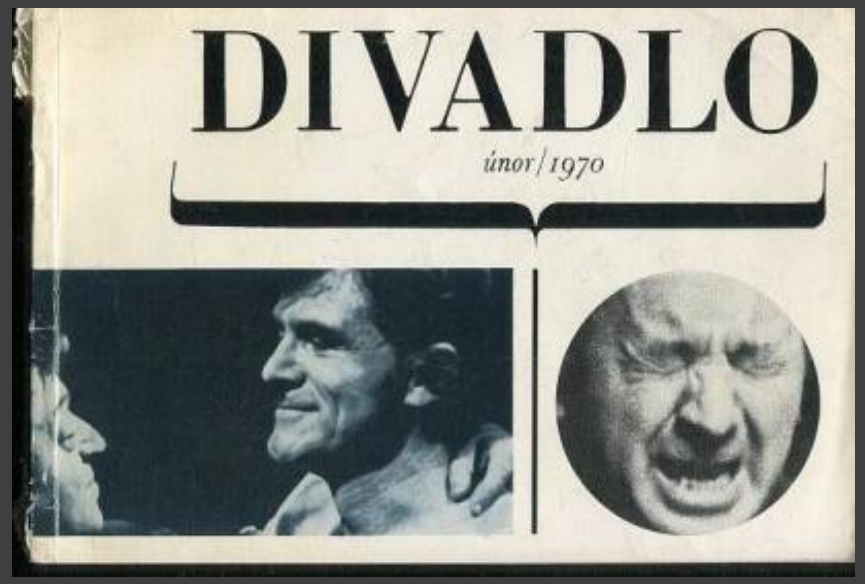
DIVADLO
únor/1970

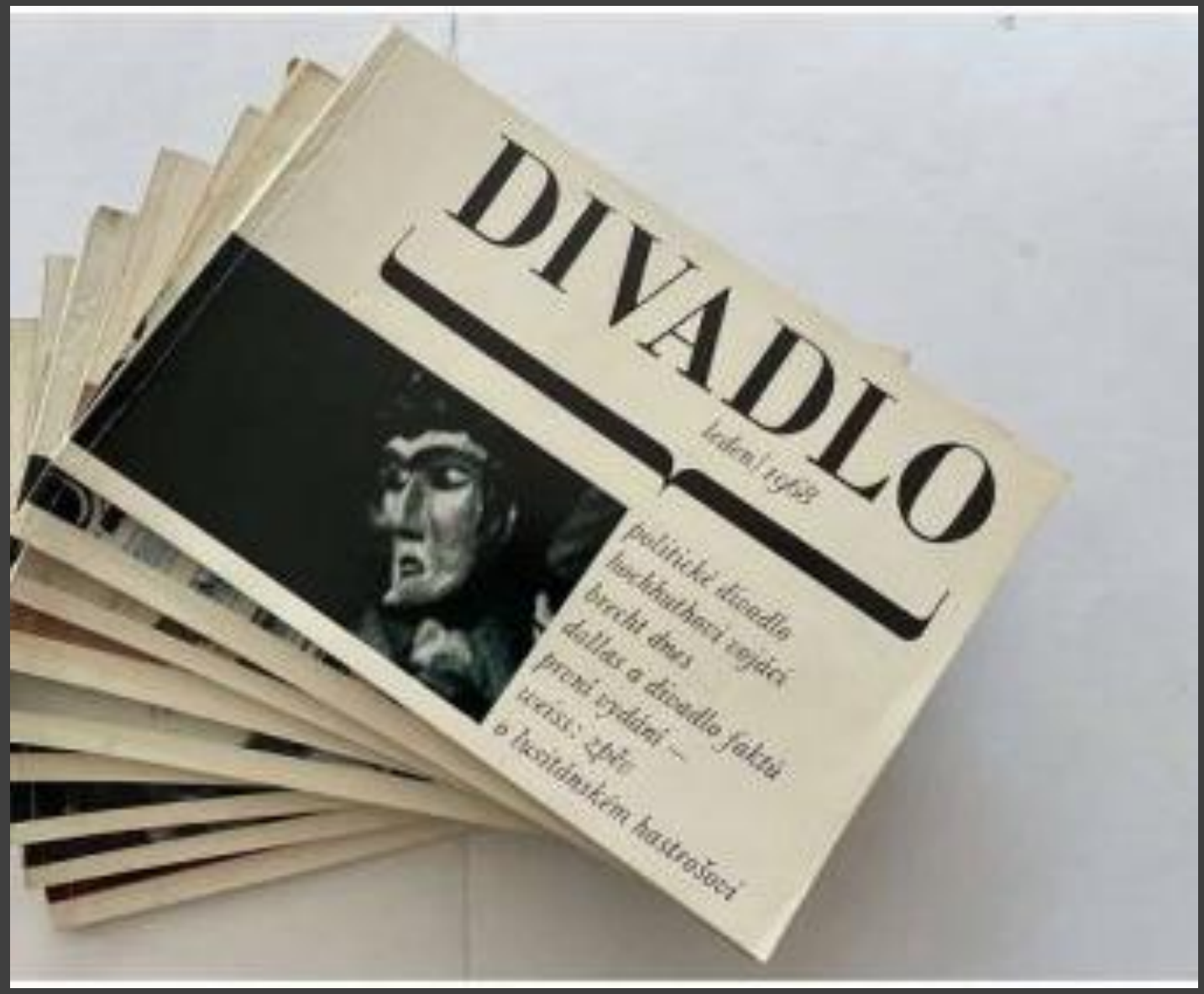
DIVADLO
leden/1968
politické divadlo
hochhuthovi vojáci
brecht dnes
dallas a divadlo faktů
první vydání –
weiss: zpěv
o lusitánském hastrošovi

„Antagonismus ‚jevištního‘ a ‚výtvarného‘ není antagonismem naprostým. Můžeme-li jeden směr domyslet do čiré scénotechniky a druhý k osobitosti výtvarně uměleckého názoru, vidíme, že jiskření mezi oběma póly je jedním z dialektických napětí scénografie vůbec.“

Současné jevištní výtvarnictví. S Janem Grossmanem. Divadlo 11, 1960, č. 9, s. 485

Věra Ptáčková

Divadlo na konci světa

PRAŽSKÁ SCÉNA

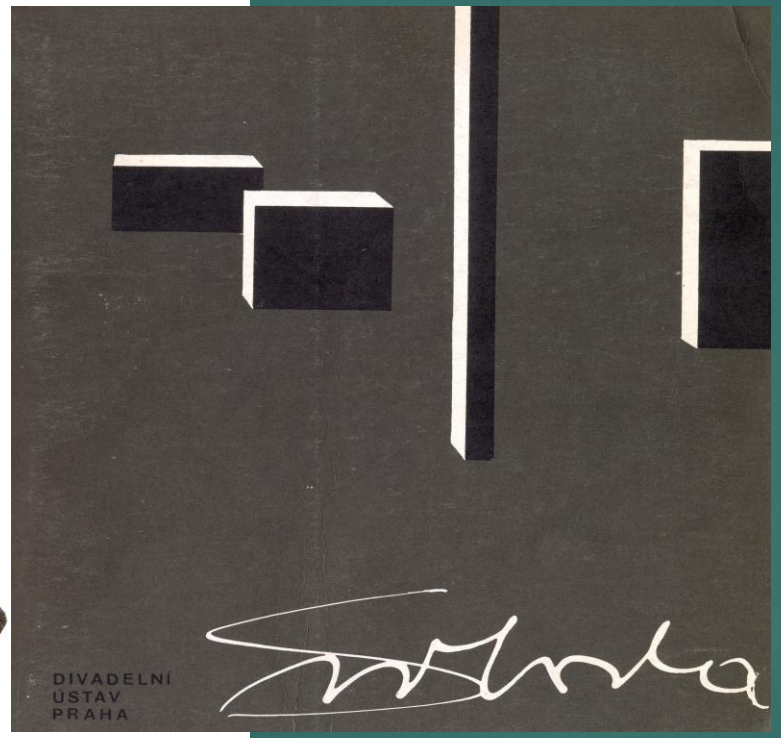

Dějiny českého výtvarného umění [VI/2] 1958/2000

Academia

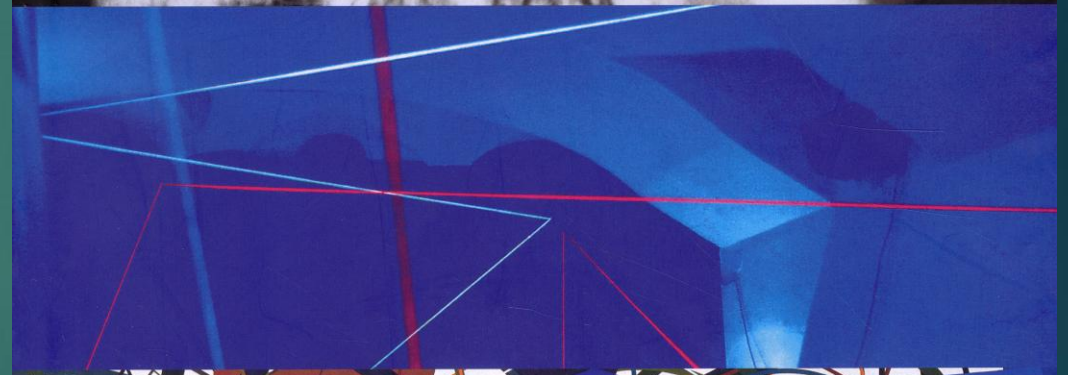

Věra Ptáčková o Vlastislavu Hofmanovi:

„Stal se (…) nejenom zakladatelem expresionistické scénografie v téže době, kdy se ustavovala v Evropě, ale konstituoval scénografii jako rovnoprávnou složku divadelního díla; byl rovněž první, kdo – v intencích expresionismu – navrhl moderní divadelní kostým a masku, které chápal v dramatické a slohové jednotě s hercem, jeho pohybem, grimasou, prostředím i básnickým textem.

Především však byl tvůrcem a budovatelem českého moderního výrazu scénického a z jeho díla a zkušenosti ať chtěla nebo nechtěla, vědomě i neuvědoměle, vyšla generace před – i poválečná, generace Tröstrova i Svobodova a Vychodilova, tedy osobností, které československé jevištní výtvarnictví udržely po dobu nejméně dvou pokolení a prakticky až do dnešní doby na formálním vrcholu jak v lokálním, tak i mezinárodním měřítku.“

Interscaena II, č. 1, Praha: Divadelní ústav 1980, s. 14

S Helenou Albertovou při přípravě jednoho z prvních ročníků PQ

Eva Soukupová a Vladimír Jindra

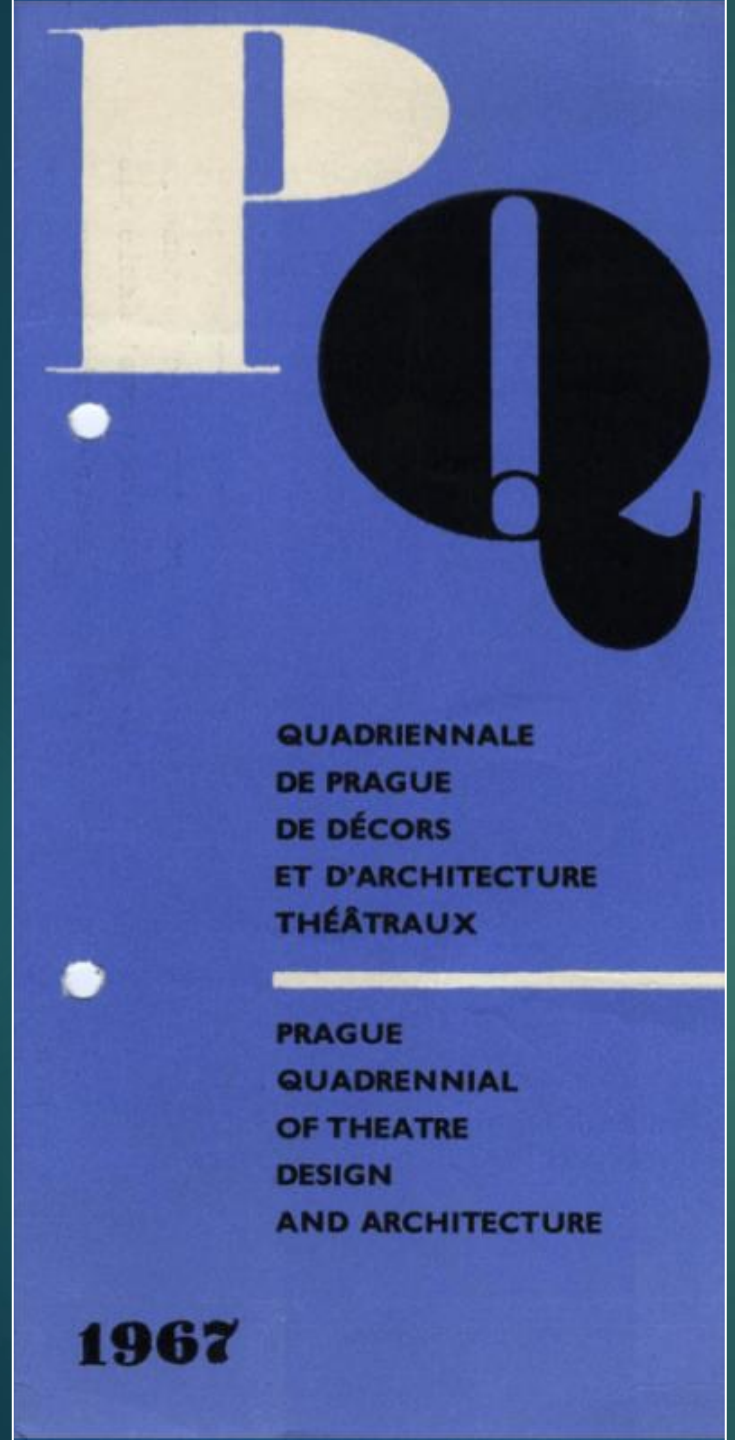
PQ
QUADRIENNALE
DE PRAGUE
DE DÉCORS
ET D'ARCHITECTURE
THÉÂTRAUX
PRAGUE
QUADRENNIAL
OF THEATRE
DESIGN
AND ARCHITECTURE
1967

DANTONS TOD

„Ředitelka ústavu Eva Soukupová zapůsobila svou energií tak, že se v roce 1967 uskutečnilo v Praze první Pražské Quadriennale. Byla jsem u toho, zařizovala a redigovala první katalog. Tiskárny vázly, všecko vázlo, ale já jsem dostala nabídku (tajnou) jako z galerky: jestli seženu bony (ne málo), všecko bude. Obskurní obchod se odehrával v jakémsi soukromém bytě blízko Masarykova nádraží, za zavřenými dveřmi, abych nevěděla kdo komu. Neprozradím žádná jména, i kdyby mě mučili.
Výsledek: katalog vyšel ve čtyřech mutacích – v plátěné režné, bílé a bleděmodré vazbě se zlatým tiskem a jako paperback. Nikdy na své úspěšné, první a poslední jednání s pražským podsvětím nezapomenu. Kdyby to šlo zákonnou cestou, zůstal by nám jen ten chudičký paperback.“

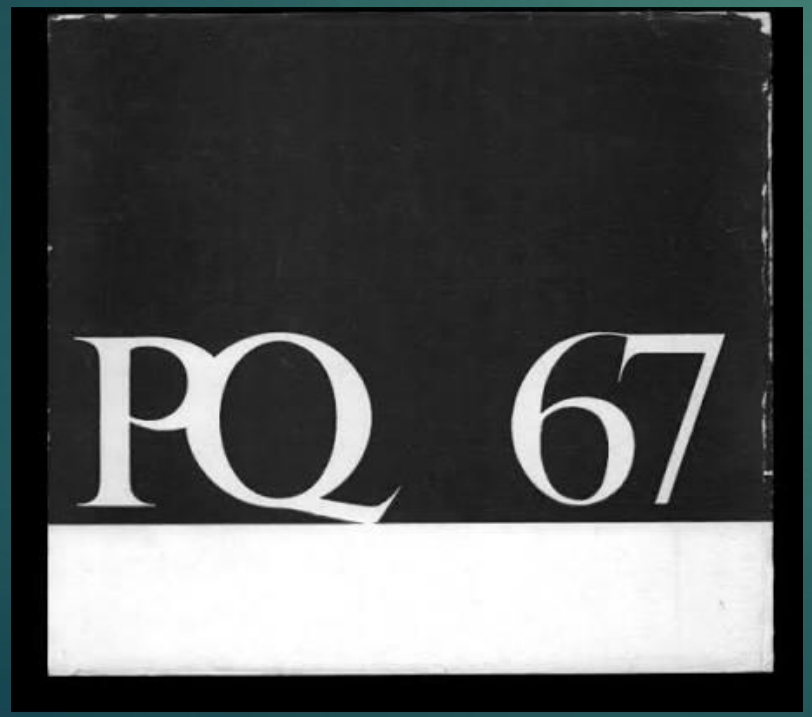

„Odborný program (PQ) vymyslel Vladimír Jindra, konkrétní kontakty uplatnila Jarmila Gabrielová ze zahraničního odboru. Jediná podmínka byla, že materiál nesměl být starší čtyř let. Výběr a dramaturgii si dělaly státy samy, což se, myslím, osvědčilo. Ať už ty jednotlivé expozice byly šikovnější, nebo méně šikovné, ať byly ty státy 'bolševické' , nebo ne, muselo to víceméně odrážet objektivní skutečnost. Jednou z 'objektivních skutečností' ovšem bylo i, že se nesměl zvát Stát Izrael.
V jednotlivých expozicích bylo pravděpodobně několik autorů, místo nichž by byli vybráni jiní, kdyby bylo všechno svobodné, ale jednak nikdy nic úplně svobodné není a jednak scénografie – na rozdíl od divadla – v takto vytrženém stavu kupodivu bolševika nedráždila. Měli jsme (tedy vedení, ne já), myslím, málo průšvihů. Mnoho prosadila sama Soukupová: přes velké komplikace třeba mohla udělit porota v roce 1979 Spolkové republice Německo aspoň čestné uznání.
V roce 1967 začínalo PQ účastí dvaceti států, dnes je jich už přes padesát.“

Jarmila Gabrielová na PQ 2007, vpravo Arnold Aronson, generální komisař PQ 2007

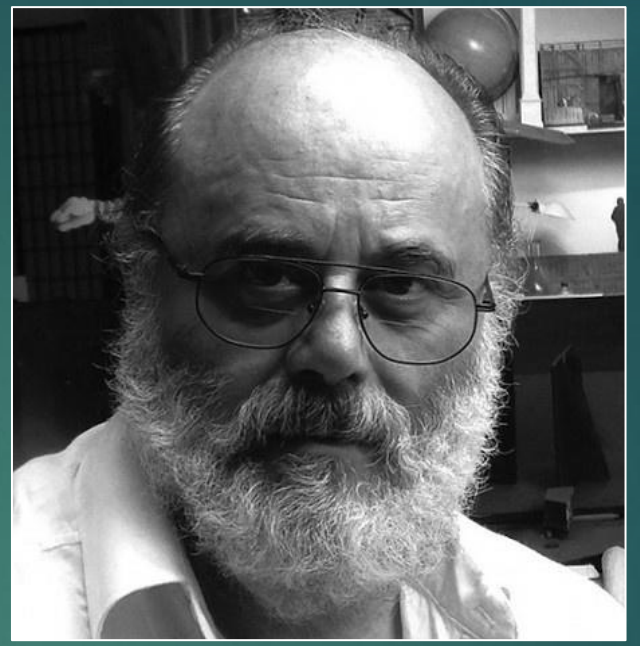

Milan Ferenčík

O čs. expozici na PQ 1991:

„Naše expozice byla vzpomínková, na to, co bylo – bez ambicí na cenu, vlastně mimo regule. Byl to spíš účet z minulých aktivit. A bez Ferenčíkova nápadu na to retro a bez jeho výběru místa u skleněné stěny budovy Paláce kultury, otevírající pohled na Pražský hrad, by to účtování ztratilo aktuálnost, pikantnost. Vzpomínám na drsnou, ale intenzivní dobu příprav: vedení ústavu nás ignorovalo, Ferenčík se urážel za sebe i za Slováky, můj muž ho u nás doma (shodou náhod byl Ferenčík ubytován blízko nás) každý večer tišil alkoholem, aby vydržel do dalšího dne. Posléze nás pochválil jenom Sergej Machonin. Díky tam nahoru, potřebovali jsme to.“

Jana Kirschnerová, Věra Ptáčková, Marie Bílková (dnes Zdeňková), Karel Král v Divadelním ústavu, 1995

95

Věra Ptáčková při oslavě narozenin v Kabinetu pro studium českého divadla, 2015

Momentky z plzeňského festivalu Divadlo, 90. léta: s Emilií Vášáryovou…

...s Martinem Hubou

… v rozhovoru s B. Turzonovovou, vpravo J. Balvín, v popředí V. Smoláková a E. Vášáryová, konec 90. let

…s kolegy z redakce časopisu Svět a divadlo (zleva M. Reslová, J. Sloupová, O. Černý, J. Beránková, K. Král)

…s Annou Freimanovou, konec 90. let

Z výletu do USA, s V. Smolákovou, 1992

O Petru Léblovi:

„Zrealizoval své první sny v ideální trojjediné podobě režiséra, herce a výtvarníka, absolutního demiurga divadelního světa.(…)
Tvorba Petra Lébla přímo nabádá k vyhledávání paralel z výtvarné oblasti.
Kupodivu mě k této činnosti inspiruje více jeho vedení herců než jeho scénografie.
Především tam používal prostředků srovnatelných s revolucí v moderním malířství.
Jako ono přestal 'napodobovat přírodu', aby ji stvořil znova. “

Tragické tíhnutí k nekonečnu – nekrolog Petra Lébla. Divadelní noviny 9, 11. 1. 2000, č. 1, s. 2

SAD2010
01
SAD2010
02
SAD2010
03
SAD2010
04

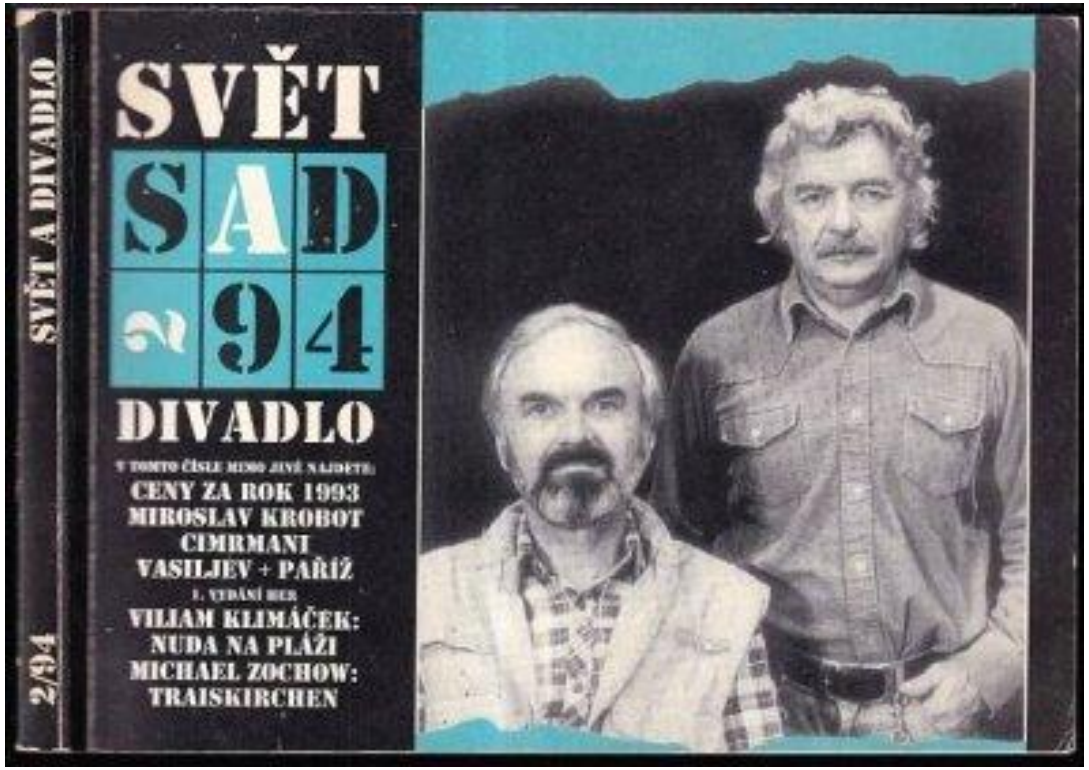
SVĚT A DIVADLO
2/94
SVĚT
SAD
94
DIVADLO
V TOMTO ČÍSLE MIMO JINÉ NAJDETE:
CENY ZA ROK 1993
MIROSLAV KROBOT
CIMRMANI
VASILJEV + PAŘÍŽ
1. VYDÁNÍ HER
VILIAM KLIMÁČEK:
NUDA NA PLÁŽI
MICHAEL ZOCHOW:
TRAISKIRCHEN

„ …Robert Wilson tak razantně upozornil, ŽE je možné vidět i CO je možné vidět. Že světlo je veliký zázrak, na které jsme my, země Josefa Svobody, už málem zapomněli.
Že je jím možné nejen krásně svítit, ale zpřítomnit poetiku tak výlučnou a zásadní…“

Více světla! Robert Wilson poprvé v Praze. Svět a divadlo 5, 1994, č. 6, s. 96

S M. Uhdem a J. H. Krchovským, Divadlo Na zábradlí, kolem 2006

S Janem Dvořákem a Ivanem Vyskočilem, Café Montmartre, 2009

„Nedivadlo Ivana Vyskočila s jeho konsekventní nescénografií je naopak divadlem se scénografií až moc exkluzivní. Ta scénografie je v hlavě Ivana Vyskočila, její popis tvoří značnou část textu: je jednou z protagonistek hry.“

Nescénografie aneb Scénografie
v hlavě Ivana Vyskočila.
Svět a divadlo 8, 1997, č. 2, s. 97

Vernisáž výstavy prací scénografa Miloně Kališe, 2011

Věra při přebírání ceny festivalu příští vlna/next wave Živoucí poklad, 2017

Oslava Věřiných
85. narozenin, 2018

(Zleva stojí Jan
a Daniel Dvořákové,
Šimon Caban, Simona
Rybáková,
?, Lucie Němečková,
Vladimír Hulec,
sedící Věra Ptáčková
a manželé Klímovi)

„Nic nového si nevymyslíme, všecko jsme už viděli – a to je ta bída. Všechno tady znova bude, jen tu už nebude avantgarda. To je můj vhled do zářivé budoucnosti, ale ty se nedej zviklat. Na tobě a na těch mladších to leží. Třeba něco úžasného vymyslíte, naděje umírá poslední. My už žádnou odpovědnost nemáme, což je ovšem taky skvělý pocit.“

Věra při pořizování rozhovoru pro projekt Orální historie, 2017